

ЂУРА ЈАКШИЋ „Орао“

Прочитати дело.

Интерпретација:

1. Који је основни мотив Јашићеве песме „Орао“?
2. Којом се алегорично-симболичном сликом служи песник са изрази свој презир према свету?
3. На основу анализе песничких слика утврдите зашто Јакшићев орао не налази спокојство ни на небу ни на земљи. Да ли је песник киван само на земаљско или на општекосмичко уређење света?
4. Зашто његов орао, који може Сунцу у очи да гледа, ипак остаје да крвари у земаљском мраку?

„На Липару“

Прочитати дело.

Интерпретација:

1. Како сте доживели интимну драму Ђуре Јакшића у овој песми? Које мисли и осећања он жели да подели са птицама?
2. У каквом су односу пој славуја и глас песника? Отклањају ли птице песников јад или га само ублажавају? Пред чим су птице занемеле? Шта вам казује затворена форма песме?
3. Какав уметнички ефекат постиже Јакшић обликујући песму градацијско-контрастним двопевом?
4. У чему је уметничка вредност песме „Вече“?
5. Како сте доживели свет уметникове „Поноћи“? Упорите Јакшићеве емоције у овој песми са песмом „Вече“. Шта песник чује у глуво доба ноћи и какве визуелне халуцинације доживљава? Какве су све земаљске и небеске силе прошле кроз његову напрегнуту свест? Зашто човека, који му је био најпотребнији, нема?
6. Ко му се одазива са „другог света“? Како песник доживљава сусрет са сени своје давно умрле мајке?
7. Из чега произилазе његов очај и резигнација?
8. Какво смисаоно значење имају три тачке на крају песме?
9. Да ли песник губи веру у живот или се мири са својом судбином?
10. Којим реторским средствима песник саопштава свој удес?
11. Иако је песма лична драма песникова, она садржи неке одлике европског романтизма. Утврдите које су то одлике.

„Отаџбина“

Прочитајте дело.

Интерпретација:

1. Како Јакшић као романтичарски песник снажног патриотског осећања доживљава историјску судбину свога народа? Повежите настанак песме са историским контекстом и објасните песниково схватање отаџбине.

2. Помоћу којих поетских симбола Јакшић конкретизује своје слободарске мисли у песничке слике? Какво дубље смисаоно значење добија симбол камена трансформисан преко пирамиде костију до одбрамбеног бедема?

3. Успоставите колеративни однос између емоционалног набоја песме и језичко-стилских средстава којима се песник служи.

4. Чиме се постиже свечана интонација, а чиме грмљавина и претња?

5. Процените чиме ова Јакшићева песма надраста оквира свога историјског тренутка и добија непролазну идејно-естетску вредност?

ЈОВАН ЈОВАНОВИЋ ЗМАЈ **„Ђулићи“**

Прочитати дело.

Интерпретација:

1. Препознајте све нијансе љубавног осећања у овим песмама из „Ђулића“ и успоставите везу између осећања и језичко-ритамске организације сваке песме.

2. Анализирајте, по свом избору, једну песму „Ђулића“.

„Ђулићи увеоци“

Прочитајте дело.

Интерпретација:

1. Шта је основни мотив песме? Којим речима песник слика немир, очај и људску немоћ пред смрћу?

2. Какав се психолошки ефекат постиже глаголима кретања?

3. Какво уметничко и смисаоно значење има рефрен „Не сме нам умрети“?

„Јутутунска народна химна“

Прочитајте дело.

Интерпретација:

1. Одговара ли наслов песме њеној садржини? Шта је предмет праве химне?

2. Шта је предмет поруге у овој песми?

3. У којим је стиховима исказана најоштрија критика против обреновићевског режима?

4. Којим је уметничким средствима обликована ова сатирична песма?

5. Шта је пародија?

ЛАЗА КОСТИЋ **„Међу јавом и мед сном“**

Прочитајте дело.

Интерпретација:

1. У овој лирској песми Лаза Костић разматра једно од битних питања своје поетике – стварање песме.

2. Протумачите насловну синтагму која је поетски обликована – „Међу јавом и мед сном“. Којим се речима из наслова сугерише горко-сладак „укус“ стваралачког чина? Зашто песник у виду рефрена још три пута понавља исти стих?
3. Своје предстваралачко узбуђење песник спроводи кроз све три песничке слике, апострофирајући, по том, своје срце. Како му се током песме обраћа: како – кад верује у песму, како – кад јој се нада, а како - кад у њу сумња? На основу претходне анализе песничких слика утврдите на какве муке ствараоце ставља песма.
4. О овој песми Лазе Костића Исидора Секулић је написала: „Песмица „Међу јавом и мед сном“ читаће се, ако нас буде, и после хиљаду година: кратка је, пенаста, умилно весела и умилно очајна, класична је“. Слажете ли се са њеним гледиштем? Додајте овој процени и неко своје мишљење.

„Santa Maria della Salute“

Прочитајте дело.

Интерпретација:

1. Песник је страсни поклоник лепоте, која се симболизује у имену *Santa Maria della Salute*. Каква се асоцијативна веза успоставља између значења Богомајке, Богодевице и мотива мртве мајке и умрле драге?
2. Протумачите песничка слике. Шта садржи песникова лирска исповест? Каква страсна осећања распаљују његово срце и машту, какве неслућене размере добија његова патња? Чиме размиче космичке просторе и надвладава границе смрти?
3. Да ли је песникова лична драма добила свој адекватан песнички израз? У каквој су уметничкој функцији епитети, поређења, лирски паралелизми, апострофе, градације, хиперболе?
4. Посебно размотрите значењску и звуковну улогу рефрена. Какав смисао свакој строфи даје рефрен? Зашто је између две последње строфе изостао рефрен?
5. Језик песме подређен је општој оркестрацији звука и значења. Сваки глас, свака реч, израз и реченица су строго подређени песниковој емоционалној екстази. Размотрите избор речи, њихов распоред у реченици и стиху, као и улогу опкорачења.